

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 "
pe 1/4 an . . . . . 5 "
pe o lună . . . . . 2 "

Nr-ri de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înșoțază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Seriaz nefrancate nu se primesc

TRIBUNA

Copiii naționalităților în Ungaria.

De Ioan Slavici.

Lupta contra silințelor guvernului ungar de a propaga prin școlile primare limba maghiară e o datorie umanitară, ear nu națională numai.

Maghiarii ei înșiși se plâng, că silințele aceste au rămas până acum zadarnice, și oamenii cu experiențe în materie de învățământ toți sunt convinși, că zadarnice au să rămâie și în viitor, căci limbă străină în școli primare nu se poate învăța. Nu ne am temut dar nici o dată și nu ne temem nici astăzi, că Românii din țările coroanei ungare vor fi desnaționalizați prin școală.

E însă păcat neiertat a-i sili pe copii să piardă o însemnată parte din atât de prețiosul lor timp în o lucrare zadarnică, de oare-ce opintirile zadarnice îi umplu de scârbă, istovesc puterile lor și-i opresc în dezvoltarea lor firească.

Dacă dar Maghiarii se plâng, că copiii celor-lalți concetățeni ai lor nu învață limba maghiară, și născocesc fel de fel de măsuri spre a-i sili s'o învețe, neasemănat mai legitimită e plângerea, că copiii acestia rămân înapoi în dezvoltarea lor culturală, și nu mai puțin legitime sunt silințele de a pune capăt acestei schingiurii intelectuale.

Noi, care ne petrecem viața propagând cultura în mijlocul poporului român, avem foarte adeseori ocaziunea de a ne încredința că la aceeași vîrstă copiii din România, nu numai știu mai mult, dar sunt totodată și mai deștepti decât cei din Ardeal. În aceeași pozițiune de inferioritate intelectuală se vor

fi aflând copiii ron din Ardeal și față cu cei maghiari, cari sunt nevoiți a-și istovi puterile în zadarnicînțe de a învăța o limbă străină.

Școala proastă atrică pe oameni, și șovinistii au făcut școlile celor lalți concetățeni ai săi unii de așezăminte de schilodire sufletească zînd că nu pot să-i desnaționalizeze, îi osc în dezvoltarea lor intelectuală, ca să-i pă în inferioritate culturală și să-i facă și zi în zi mai puțin destoinici a susține curența.

Aceasta o și vor gernanții mai cu pricepere, care-și dau senă, că desnaționalizarea e peste puțină și cu toate aceste stăruiie, ca copiii celorlți concetățeni ai lor să fie schingiuiți.

Dacă i-am urî pe maghiari, ne am bucura și noi de schinguirea aceasta.

E învederat, că slbind pe cei-lalți concetățeni ai lor, statul ungar îl slăbesc și propria lor esistență națională o pun în joc.

În organismul viu al vieții europene fiecare popor e prețios după foloasele, pe care le aduce în silințele de dezvoltare ale sale. Maghiarii nu au cuvinte de a-i mării când se constată, că statul ungar slăbește și poporul maghiar e o pedecă pentru dezvoltarea firească a altor popoare.

Tot atât de puțin au să fie măhniiți când ved, că Maghiarii, schingiuindu-i pe copii, fac limba maghiară din ce în ce mai urgentă și propagă în mod sistematic simțământul, că pentru mai mult decât zece milioane de oameni resuflarea liberă e peste puțină câtă vreme există actualul sistem.

Indeosebi noi Românii nu avem să fim măhniiți nici când ne încredințăm, că superioritatea intelectuală a Românilor din România devine din zi în zi mai covârșitoare... Asta nouă nu ne face nici un rău!

Noi însă nu din punctul de vedere al urei cătră Maghiarii privim lucrurile, ci de iubirea cătră neamul nostru suntem povățuiți.

Am avut acum de curînd și noi, și oamenii de stat ai Maghiarilor ocaziunea de a ne încredința, că în urma politicei greșite, pe care guvernele ungare au urmat-o în timpul celor din urmă decenii, Românii din regatul ungar sunt gata de a se uni cu ori-și-cine contra celor ce schinguesc pe copii lor și consideră ca trădător pe ori-și-cine, care stăruiie ca Maghiarii ajunși la strimtoare să fie ajutați. Și mai multă bunăvoință nu găsec Maghiarii nici la cei-lalți concetățeni ai lor: au pierdut atât în țara lor, cât și în lumea mare toate simpatiile, și stau singuri în mijlocul popoarelor, pe care le-au indispus prin lipsa lor de cumpătare.

Aceasta pe noi nu ne bucură, căci mulți dintre dușmanii lor sunt și ai noștri, și mîne ori poimîne împrejurările pot să fie astfel, ca marile interese să ceară înțelegerea aceasta să fie totdeauna cu puțință, și o viuă grijă ne cuprinde când vedem lipsa de pricepere, cu care oamenii de stat ai Ungariei zădărnicesc silințele noastre de apropiere.

Noi Românii, nu am avut nici odată și nu avem astăzi aspirațiunii de predominare. Ne dăm bine seamă, că menirea noastră e numai culturală, și marea noastră ambițiune națională e să devenim incetul cu incetul cel

PAGINI INEDITE DIN VASILIE ALEXANDRI.

MARGARITA.

2.

— Tocmai în America!... singur!... replica Margarita cu durere

— Singur în America sau singur în Europa nu e tot una pentru mine? observă Alexis suspinând.

Deodată Margarita își ridică ochii, îi aținti drept în ochii lui Alexis și zice, inspirată de o gândire ademenitoare:

— Dar... dacă voi veni și eu la primăvară în Paris... sau la vară... sau la earna anulului viitor îmi promiți că te-oi găsi acolo?

— Promit să mă aflu în ori-ce parte a lumii vei merge și ori-unde îi dori ca să fiu.

Figura Margaritei se luminează de focul unei bucurii nemărginite; și când la finalul contradanțului Alexis o duse la locul ei, tinăra mireasă îi zise stringându-l de mână:

„Mă încred în cuvîntul d-tale“.

El se înclină în tăcere și peste puțin timp eși din bal purtându-i în sufletul lui o comoară de simțiri vesele și dureroase, cari îi aduceau în ochi când lacrimi amare de desperare, când dulci lacrimi de fericire

II.

Cu patru luni înainte de scenele descrise în capitoul precedent, Alexis se întorcea din străinătate, unde își terminase studiile.

Era pela finele lui Octomvrie, când în țara noastră ploile încep a fi în două cu zăpadă, și drumurile devin din zi în zi mai grele. Căi

harabagiului dela Mihăileni, plini de glod până la urechi, înghețați căzuți de osteneală, de abia mai puteau trage trăsura pe câmpul moale, în care roțile intrau până la butuc. Vizitiul perdue drumul din cauza întunecimei; ear caii buimăciți, la fie-ce ridicătură de pământ se opriau suflând greu și păreau că nu mai simt lăviturile biciului ce lăsau urme dese pe umeda lor spinare.

— Unde ne găsim? întrebă Alexis pe harabagiu.

— Dumnezeu știe! răspuse acesta. Eu nu mai ved nimic înaintea mea.

— Ei bine, ce facem acum?

— Nu știu, zău! Să așteptăm până s'o mai ridica păcla, ca să ne putem găsi calea.

— Fie! zise tinărul; și învelindu-se bine cu mantaua, el se ghemui în colțul trăsurei.

Perdut astfel noaptea, pe locuri necunoscute, el se puse a se gândi la țările civilizate de unde venea și a face o tristă asemănare între starea de mizerie a patriei sale. Acolo orașe mari, bine îngrijite, bine luminate, bine zidi e, ornate cu monumenturi de artă, cu muzee, cu universități, etc.; la noi orașe păcătoase, glodoase, întunecoase, înghesuite cu jidani sdrențeroși și lipsite de cel mai mic confort al vieții! Acolo șosele minunate, poduri frumoase, c naluri lungi, drumuri de fer, oteluri luxoase, etc.; la noi drumuri cu hangașe, podețe de lemn putred, crîșme mizerabile pe ici pe colea; acolo cai nalți, curați, plini de foc, vite grase bine ținute și grajduri de piatră; la noi cai mici, nesăcelați, obosiți de muncă, stîlciți de bătă, morți de foame; vite slabe, chărcite,

părăsite pe câmp la toate asprimele timpului. Acolo în fine oameni cari, bucurîndu-se de binefaceriile civilizației au simțământul demnității personale (și port pe obraz semnele prosperității); la noi un popor îngenunchiat dinaintea impiegaților guvernului, dinaintea arendașului și a vataului și a feciorilor boierești! (un popor secăt de mizerie și ajuns în stare de anima vilis în ghiarele Evreului care-l speculează fără milă!).

Toate aceste gândiri întristau adînc pe tinărul nostru călator, care se găsea la acea epocă frumoasă a tinereții unde nălucirile, ca un cîrd de păsări primăvoroase, sbor în calea omului și-l îngănă cu melodii încântătoare. Prin urmare tristețea lui nu ținu mult, căci se mîngăea cu idea de a fi unul din pionierii civilizației în patria lui, misiune nobilă și visată de fie-care timpul acela, însă misiunea descărăjătoare pentru mulți (din ziua de astăzi)!

Vizitiul se coborise de pe capră ca să caute drumul. Caii cu capetele lor plecate și cu urechile pleoștite, fumegau de sudoare și se clătinau în glod, ținându-se de-abia pe picioare, și noaptea se întuneca tot mai mult... Alexis începea a pierde răbdarea și a rosti un șir de imprecații în contra guvernului, când el auzi un tropot de cal și un glas străin care striga: „Măi cel cu trăsura, ce te-ai băgat în arături“?

Vizitiul veni din câmp și răspuse: „Ne-am rătăcit și acum caut să găsec drumul.“

— Dar încotro mergeți?

— La Iași.

mai luminat, mai muncitor și mai bine disciplinat popor în Orientul Europei. De aceea suntem foarte sfințitori în materie de jignire culturală și câtă vreme trei milioane de Români sunt în regatul ungar oprii în dezvoltarea lor culturală nu are în lumea asta nimeni nici destulă putere, nici destulă autoritate spre a determina voința noastră în favorul Maghiarilor.

Dacă dar oamenii de stat ai Maghiarilor vor și ei apropierea, trebuie să se îmbărbăteze, se în frunte urgia masselor prostite și se pună capăt schingiurii copiilor, din care și pentru statul ungar, și pentru poporul maghiar în deosebi numai rele rezultă.

Dacă n'o fac aceasta, ori nu vor apropierea, ori sunt incapabili de a conduce afacerile statului ungar.

Lutz Korodi și-a depus mandatul. „Kr. Ztg“ aduce știrea, că deputatul naționalist sas, d-l Lutz Korodi și-a depus mandatul de deputat în camera ungară, după-ce, fără nici o motivare, i-s'a respins petiția de grațiere, ce a fost înaintată monarhului. D-l Korodi petrece actualmente cu familia în Berlin, de unde nu se va reîntoarce, ca să-și facă pedeapsa de stat dictată în procesul de presă ce l'a avut anul trecut.

Ancheta inspectorilor școlari.

Budapesta, 30 Ianuarie

(P) Mai multe zile de-arândul a ținut în Budapesta ancheta inspectorilor școlari, în care s'au desbătut noile îndrumări pentru inspectorii școlari. Resultatul acestei consfătuiri este pentru noi cu mult mai mare, decum s'ar crede la prima vedere. Vorbirile de astăzi au scos în evidență sfaturile acestea ne-au întărit în convingerea, că inspectorii să ocupă mai mult de politică de cât de chestii pedagogice și că inspectorii școlari nu sunt altceva de cât agenții politici ai guvernului.

La sfatul acesta s'a vorbit foarte mult și despre multe și noi ne-am putut convinge ce bunăvoință dovedesc cu osebire inspectorii de prin ținuturile naționalităților față de școlile noastre confesionale. Totul se judecă din așa

numitul punct de vedere „național“. Inspectorul școlar din comitatulul lui *Kozma Ferencz* de pildă „mai ales din punct de vedere național ține de importanță în părțile ardelenice pretutindenea unde cerebuința, necondiționat trebuie înființate școli de stat. În multe părți — zice — înșiși romii și sașii se alătură bucuroși la școala de stat!“ Că spune ori nu adevăr, asta nu împiedică în cinstitul sfat ș'asa nu era nimeni care eventual putea să-l desmintă. *Kozma*, l'a rugat pe ministrul de instrucție, care era dată, că mai ales în ținuturile naționalităților să ajute cu căldură cauza statificării școlilor. În același sens a vorbit și *Csernátony Gy.*, inspectorul școlar din comitatul Bistrița-Năsăd. *Sebesztha Károly* zice, că pentru contrabalansarea școlilor de stat „populi“ înființează la meent noui școli confesionale (?) și pe cele dstat le despuluiază. În contra acestei împrejări crede c'ar trebui căutat remediu. Cu un vânt cel mai mulți inspectorii din ținuturile naționalităților țin de necesitate urgentă statificarea școlilor mai ales pe teritoriul naționalităților. Și toate acestea în interesul „culturei maghiare“. Că din punct de vedere pedagogic este corect și cu dreptate a schingiui pe băiatul omân ori de altă naționalitate îndată la început cu o limbă străină, cu asta puțin își sparg capul „bărbații școlari“.

Că politica de naționalități alui Tisza nu se deosebește de alui Bánffy, asta e evident. Și ori cât își îmbracă în haine frumoase ministrii maghiari dechrațiile, iese totdeauna la iveală detestabilul spirit șovinist. Ministrul Berzeviczy n'a lăsat prilejul, să facă declarațiuni cu privire la statificarea școlilor populare. A declarat că dezvoltarea ideii statificării nu va începe decât după ce va convinge pe predecesorul său, în același spirit, pentru că direcțiunea urmată de *Wlassics* a stat pe bazele principiale, pe care înainte de *Wlassics*, a stat guvernul cărui dînsul îi fusese secretar de stat. că și d'aci încolo, pretutindeni, unde interes „național“ cere, va promova statificarea. Nu este aderentul statificării generale. După dînsul în prima linie greutatea financiară, ar sta în calea acestei statificări. Bine-și încurajiază ministrul pe inspectorii săi șoviniști. În 1868 n'ar

fi cutezat ministru maghiar să vorbească așa!

Dar oare unde vor afla că interes „național“ pretinde statificarea? E evident, că în ținuturile naționalităților, unde după *Halász* maghiarimea (?) e în pericol. În chipul acesta voește guvernul a se împrieteni cu naționalitățile. Nu e altceva aceasta, de cât mărturisirea de credință a politicii de naționalități alui Bánffy. Și scopul: stărpirea instituțiilor naționaliste cu ajutorul puterii statului chiar. Dacă numai scop cultural voește guvernul să servească, de ce nu susține în ținuturile naționalităților școlile populare cu limba de propunere română (pentru-că din punct de vedere asta e corect) ori de ce nu ajută din banii publici școlile confesionale existente, fără a-și asigura vre-o influență deosebită spre maghiarisare. Școlile noastre confesionale numai până atunci vor fi bune, coreșpunzătoare, până ce statul va avea bani ca să înființeze școlile maghiare în locul lor. Căci doar când plătim contribuția de bani și de sânge nu ne întrebăm ce limbă vorbim și de ce neam ne ținem. Noi, din tesaurul public al statului nu beneficiem pentru scopuri culturale române.

Dacă alegătorii români ar fi pătrunși până la unul de scopurile politicii guvernului, nici unul nu și-ar da votul pe candidatul care sprijinește guvernul în năzuințele lui de maghiarisare.

Că nu doresc statificarea generală asta e natural, pentru-că la asta și-ar spune și celelalte confesiuni cuvîntul și ministrul de finanțe încă ar avea ceva aci de zis. Ș'asa sarcinile publice sunt atât de enorme, încât și mai și nu pot fi...

Cartea consilierului de secție *Halász* (*Allami Népoktatás**) ne indică clar programul, după care guvernul merge înainte. Nici o abatere. Rînd pe rînd în liniște vor să ne omoară toate așezămintele, căci deodată nu se poate.

Ș'asa dorință a guvernelor maghiare, a reforma legile instrucției publice, pentru-că în chipul de până aci nu se poate zidi statul unitar național maghiar. Cu ocazia acestei anchete a declarat-o public ministrul, că privitor la instrucția populară va pregăti un proiect de lege, în care va avea în vedere

*) Cartea aceasta și tendințele guvernului le-am apreciat în Nr-ii 28, 29, 31, și 32 al „Tribunei poporului“ din anul trecut.

— La Iași? A-ți lasat drumul iașului departe!...

— Cum se poate? întrebă Alexis, scotînd capul din manta?

— Și unde ne aflăm aci?

— Pe moșia eucoanei Elencu.

— Care Elencu?

— Dorianca.

— Departe-i satul?

— Ba nu; cât coala.

— Și este cine-va la Curte?

— Este cucoana și duduca.

— Poți să ne îndrepti spre casa boerească?

— Cum nu! Eu sunt chiar din Curte... sunt pușcaș!

— Minunat! fi călăuzul nostru și-î avea bacșiși bun.

— Sărut mâinile.. Hai!

Călărețul apucă înainte, peste câmp și trăsura se puse a-l urma, suind și coborînd din brazdă în brazdă. Peste o jumătate de oră se auziră lătrări de câni și se zăriră câte-va lumini slabe prin ferestre afumate de case țărănești; apoi se ivi o poartă mare, ce se deschidea într'un zid și trăsura, intrînd într'o ograda spațioasă, se opri la scara unei case vechi cu două rînduri.

Mai mulți servitori alergară să deschidă oblonul, ear unul din ei conduse pe Alexis într'un mic apartament în care domnia tot confortul ospetiei românești.

— Pe cine să anunț cocoanei? întrebă servitorul respectuos.

Pe dl Alexis Luceanu, răspuse călătorul nostru care, rămas singur, își dresa toaleta, își

pieptăna părul și se privi într'o oglindă, cu destulă mulțumire în sine.

Nu trecură 10 minute și servitorul se întoarse zicînd lui Alexis că este invitat de stăpâna casei a i-se presenta ei.

Tînărul nostru sui la rîndul de sus, pe o scară îmbrăcată cu scoarți și luminată de un policandru, cu patru lampe; apoi intră în salonul unde îl aștepta d-na Dorian. El se găsi în prezența unei dame ca de 45 ani și a unei tinere d-șoare, fca ei! amandouă avînd tipul distinct at adevăratei aristocrații.

D-na Elena Dorian, deși trecută de tinerețe, păstra încă urmele unei frumseți care acum luase un caracter de maiestate (grațioasă). Cât pentru fca sa Margarita, ea produse lui Alexis efectul unei minuni!...

Și în adevăr, talia sa de regină, și expresia inteligentă, (poetică), atrăgătoare a figurii sale, fermecau ochii la întâia privire.

Alexis se închina respectuos și zise: „Vă cer o mie de scuze, doamna mea, pentru libertatea ce am luat de-a căuta un adăpost în casa dumneavoastră, fără a avea onoare de-a vă fi cunoscut.“

— Vă înșelați, domnul meu răspuns d-na Dorian... dacă vă ved acum pentru întâia oară, este că v'atî dus de mic în străinătate, însă am bunacunoștința cu părinții d-voaste și fca mea, Margarita, e amică de pension cu sora d-voastră.

Și puteți adăogi — maman, o iubită amică; zise d-șoara Margarita cu un glas desmițdător, căci Alina și eu eram nedespărțite la pension.

— Atunci sunt fericit de a mă introduce în castelul d-vo. sub auspiciile surorii mele, replică Alexis, și când m'oi întâlni cu ea, oî săruta-o de mie de ori pentru serviciul ce-mî face în acest moment.

D-na Dorian se puse pe canapea și arătă lui Alexis un jilt alătura; apoi zise Margaritei ca să ordone a se aduce ceaiul.

Salonul în care intrase Alexis nu era mare, însă prin mobilarea lui arăta că era locuința favorită a unor dame, deprinse cu luxul vieții elegante: covoare (pline) pe parchet, flori exotice în în jardiniere de lemn de trandafir, oglinzi în cadruri sculptate, albumuri și note de muzică pe mese rotunde, mulțime de mici obiecte de artă pe etajere de palisandru, un piano (lung) de Plegei între ferestri și un papagal verde, sfînd într'o labă pe marginea aceluși mobil și făcînd monologuri în limba lui.

În sobă un foc vesel răspîndea căldura plăcută în salon, ear dinaintea gurei dela sobă se încovoia o mătă albă, care torcea de mulțumire.

După o scurtă tăcere, în timpul căreia Margarita dete ordine pentru ceai și veni; apoi pe un scaun în fața lui Alexis, d-na Dorian întrebă pe tînărul oaspe ce impresie i-produs revederea patriei sale, după o absență îndelungată.

(Va urma).

multe din excepțiile inspectorilor școlari față de starea actuală lucrării.

Dară pregătește al ministru! Au pregătit deja aceasta dl Halász și inspectorii săi. Dar faimosul Wassics voise încă, a voit să prezente proiectul dar n'a mai avut timp și la asta să stee în liniște. Dacă naționalitățile fac prea mare șgomot, nu e momentul potrivit pentru reformă. Așa se vede că maghiarizarea nu progresa cu iuteala așteaptă — pentru-că Halász a declarat că d'aci încolo vor funcționa *inspectori școlari cercuali*. Că lucră după un plan anume, asta e sigur.

*

Ceea-ce a fost însă nedreptatea cea mai bédărănă este, că interesele școalelor noastre confesionale nimeni nu le-a reprezentat în aceasta anchetă. Acolo adecă s'a discutat și stabilirea cercului de competență a inspectorilor școlari cu privire nu numai la școalele de stat (căci atunci n'am avea multe de zis) ci și la cele confesionale. După aceea s'au sfătuit și asupra statificării. Inspectorii, fiind, din motive ușoare de înțeles, pentru statificare, prezintă în așa color școalele noastre înaintea guvernului și a publicității, cu tendențe atât de vedit răutăcioase, ca și când existența acestora ar periclita de-a dreptul statul.

În contra acesteia trebuie protestat cu energie, pentru-că dacă și e perfidă politica guvernului, tot nu merge, că pe temeiul sfaturilor răutăcioase, fără ascultarea noastră, să dispună guvernul de școalele noastre. Pe noi ne impoartă foarte deaproape, că ce face inspectorul școlar în școalele noastre și în ce culori le prezintă înaintea publicității. Și nu-i putem nici măcar desminti la moment calumniile. Consistoarele ar trebui să-și ridice cuvântul în contra acestei disconsiderării. Ne fac critică oficioasă, rostesc și osindă asupra noastră, fără a ne asculta măcar. Și asta dovedește îndestul, cât de multă *incompetență*, au consistoarele noastre în ochii guvernului.

Cu lașitate nici un popor pe lume nu și-a putut crea un viitor mai bun. Vedem că guvernul ne atacă cele mai importante așezăminte: școalele noastre confesionale române. La atacul acesta trebuie să răspundem — dacă nu vroim să fim lași. Pe cale constituțională să primim lupta, cu puteri unite, cu mândria conștiinței și cu convingerea că n'a încetat a curge adevărat sângele roman în vinele noastre. Poporul român stă în fața unor hotăriri mari, determinatoare de viață. Trebuie să-i asigurăm poporului nostru viitorul economic și politic. *De conducători are deci lipsă poporul*. Trebuie să-l creăm pe șeful vieții noastre naționale, pentru-că numai cu conducere unitară, organizație tare și nemcetată se poate ajunge, ca poporul român, în caz de lipsă conștient și corăspunzător intereselor sale să-și întrebuițeze drepturile.

Dieta s'a prorogat.

Budapesta, 30 Ianuarie.

Dieta a căpătat, din grația Delegațiilor, ferit de două săptămâni. Ședința de Sâmbătă a fost cea din urmă, în care valurile uniforme ale obstrucției pe o vreme oare care, s'au oprit. Oare în intervalul acesta de două săptămâni se vor potoli și-și vor afla o alvie normală, ori se vor repezi cu atât mai mare violență aceste valuri? Cine ar ști!

Tisza are mari speranțe, că după ferit va sana situația cu panacea inventată de dînsul. Că ce doze voeste să-i imbie parlamentarismului bolnav și în ce chip are de gând să remedieze starea aceasta anarhică n'o știe nimeni, se dă numai cu socoteala

că armele d'Tisza nu sunt scoase din obiectivita armă parlamentară.

Contele a respins propunerea lui Smialowsky și o consultațiune a partidelor, cari să condițiunile păcii.

Refuzul isza a fost de o eleganță rece. După diesența propunerii stă în contradicție cu esența parlamentarismului, și nu noaște îndreptățirea consultațiunii partii în viața parlamentară. Esența parlamentarismului este principiul responsabilității cu acesta stă în contradicție ori ce t între partide.

— Stăpâniresonală vrei! — i-a strigat Kaas Ivor.

Tisza enervat a întors spre intrerupător și a protestat contra intreruperii. În sfârșit a rugat Di să nu pună la ordinea zilei propunerea, ea-ce s'a și întâmplat.

Președintele prezintă apoi raportul comisiei de incompatibilitate în afacerea deputatului Barr-Károly, care a fost pus de cătră tribunal b epitropie.

Dieta i-a nulat mandatul.

Kecskeméty Fencz și Holló Lajos au luat apoi cuvântul în discuția proiectului de recrută, iar după nsii au venit interpelațiunile.

Lendl Adolf a interpelat din nou în afacerea stărilor din comitatul Temišan: Ședința s'a terminat la 3 ore.

Știri locale.

Examene. Sâmbătă s'au terminat examenele de jumătate an la institutul pedagogic din Jászberény. P. S. Sa Episcopul I. I. Pap, asistat de P. C. Sa directorul seminarial R. R. Giorogar, a luat parte la examenele tuturor cursurilor, punând întrebări, laudând pe cei buni și încurajând pe cei slăbuți. Ambii dignitari bisericești au stat câte 7—8 ore pe zi în clase. Resultatul examenelor în genere a fost bun, ceea-ce este o probă de hărnicia corpului profesoral, care, în frunte cu directorul, poartă cel mai viu interes creșterii și instrucțiunii tinerimei noastre.

P. S. Sa Episcopul Aradului a plecat Sâmbătă după amiază, cu trenul accelerat dela 4 spre Budapesta, unde Duminecă seara a fost de față la serata dată de primul ministru conte Tisza. P. S. Sa a mai făcut visite și celorlalți ministri. Din Budapesta probabil că se va întoarce pe mâine.

Prusificarea polonilor.

Ziarul Die Zeit din Viena, ocupându-se la un loc de frunte de chestiunea polonă din Prusia, care în urma desbaterilor din Camera prusiană a luat un caracter acut, arată zădărnicia încercărilor de desnaționalizare a guvernului prusian.

Desnaționalizarea polonilor nu se mai poate face azi, fiindcă aceștia au ajuns la un grad de cultură înaltă și la o stare economică din cele mai înfloritoare, sunt deci stăpâni pe armele cu care se pot apăra contra atacurilor ce se îndreaptă împotriva naționalității lor.

Dacă polonii stau astfel, vina poartă prusii, cari le-au înființat școlii primare și medii; ridicându-i din starea inferioară în care se găseau!

Nobilimea care înainte, singură avea aspirații naționale, are azi alături de ea o clasă de mijloc împlect cultă și avută.

Prusia trebuia să împiedice desvoltarea lor culturală și economică, iar nu s'o promoveze:

azi de geaba se miră prusii că polonii nu vor să se mai lase a fi tratați de „polaci proști“, ori de „vită polacă“.

Trebuie dar să renunțe la mijloacele violente cari nu pot duce la nici un rezultat.

Din străinătate.

Campania electorală pentru Alegera Președintelui Statelor-Unite.

Cu începutul anului 1904 s'a deschis în America campania presidentială. Alegera va fi în Noemvrie. Dar de pe acum, zice *le Temps*, se prepară discursurile care, peste șase luni vor fi declamate cu șgomot în toată întinderea republicei, pe când în tăcere s'au început să se umple casele partidelor (și buzunarele partizanelor), căci astfel se prepară o alegere presidentială.

Lupta va fi crâncenă, căci afară de dl Roosevelt, se prezintă și alți candidați și anume d-nii: Parker, președinte al Curții de apel din statul New-York; Arthur P. Gorman, senator din Maryland; Richard Olney, fost secretar de stat în al doilea cabinet al președintelui Cleveland și Hanna, senator din New-York.

Bryan, faimosul candidat democrat și adversar al lui Mac-Kinley, cu toate stăruințele partizanilor săi, refuză de a mai candida.

Tot așa și Cleveland a refuzat de a se mai presenta la alegere, publicând în acest sens o declarațiune și prin ziare.

Lupta dar se va mărgini numai între candidații de mai sus. Un fapt de remarcă este că Roosevelt ocupă de doi adversari redutabili, de Bryan și de Cleveland.

Războiul iminent.

Conflictul Ruso-Japonez s'a agravat. Rusia nu cedează. Japonia mobilizează.

Cele mai bine informate ziare din Londra primesc telegrame alarmante din Jokio și St. Petersburg, cari anunță, că Rusia a respins proiectele Japoniei, și astfel situația s'a agravat într'atâta, încât și cei mai optimiști și-au pierdut speranța relativ la menținerea păcii. Nota diplomatică, ce a înaintat guvernul rusesc celui japonez, conține declararea energică a Rusiei, că nu lasă, ca Japonia să se amestece în afacerile Rusiei cu China. Ziarul londonez *Daily Graphic* i-se anunță din Petersburg, că guvernul rusesc a predat ambasadorului Japoniei o notă diplomatică, care respinge toate proiectele Japoniei asupra evacuării Manciuriei și neutralitatea Coreei.

Londra, 31 Ian. Toate ziarele de azi dimineață au pierdut speranțele privitor la rezolvarea pacinică a conflictului Ruso-Japonez.

Trencin, 31 Ian. Din sorginte sigură se anunță, că Japonia va mobiliza Lună, 1 Februarie, 450.000 oameai.

Cifu, 31 Ian. O corabie pantirată japoneză a luat la goană un vapor de comerț rusesc și a dat de trei ori cu tunul după el. Căpitanul vaporului rusesc, numit *Argim* a oprit vaporul, rugând pe pasagerii speriați să fie în liniște. La aceasta apoi Japoniezii nu au mai prigonit pe *Argim*.

Primejdia școalelor.

Politica de stat își urmează calea înainte. Scopul final este maghiarizarea tuturor popoarelor din Ungaria. Mijloacele au fost până aci funcțiunile publice, comitatul, comunele, fabricile, calea ferată, temnițele, jidovii și plășii satelor.

Dar' toate acestea au dat faliment, cu toate acestea Români, Slovaci, Sârbi, Nemți, ba chiar și Rutheni, trăesc, nu au perit, se înmulțesc.

E réu afară din cale și patria în primejdie. Trebuia să se afle așadar mijloace mai tari.

Ce e mai tare decât arma? Armata să fie ungurească, gata-i apoi cu toți nemaghiarii aștia trădători de patrie. Dela armată feciorii români se vor duce acasă la Coroiu cu pinteni și în cărcăma lui Itzig nu vor mai cânta doina lu Lucaciu, ci »mégis hunczut a német«. Așa va fi bine și pace.

Se puseră așadar să maghiarizeze armata. Un an de zile au împedecat mersul regulat al afacerilor de stat, nu au dat dare, nu au dat cătane. Dela Széll Kálmán până la Tojás Dániel toți au conspirat ca să forțeze maghiarizarea armatei.

Nu li-a succes.

Pentru-că mai sunt și alte interese mari în lumea aceasta și alți Dumnezeu în ceriuri. Sfortarea a fost zadarnică și ca să nu peardă partia hazardă, s'au dat la târguelt, au mai lăsat cevaș paisopiști.

N'au putut maghiarisa armata. Dar maghiarizare trebuie, asta este doar cel mai plăcut lucru înaintea domnului Tisza Pista de Ugra.

Doar' nu se va lăsa Berzeviczy mai pe jos, decât Wlassics epistolistul. Pentru aceea ministrul au spus în adunarea țerii, că limba maghiară în școalele naționalităților nemaghiare astfel are să se propună, încât toți școlarii »să vorbească și să o scrie fluent și corect«. Așa guvern nici n'a mai avut Ungaria, de când e lumea, opoziția deci acum poate să tacă și să ridice lui Tisza Pista statuă la Pusztaszer, căci eată el este »al treilea întemeietor al patriei«.

Toți inspectorii au fost chemați la Budapesta și trei zile dearëndul în frunte cu Berzeviczy s'au sfătuit asupra întrebării, cum s'ar putea maghiarisa mai ușor școalele confesiunilor nemaghiare.

»Guvernul nici de cum nu voește sta-tificarea tuturor școalelor din țeară« — a zis ministrul. »Nu o voește aceasta nici din motive financiare, dar mai vartos nu o voește, fiind-că școalele confesiunilor patriotice sunt o tărie a națiunii maghiare, acestea din contră trebuiesc spriginite. Față de confesiunile nepatriotice se va proceda însă cu cea mai mare vigoare și se va pune toată stăruința, ca școlarii nemaghiari să învețe perfect limba ungurească«.

Nici vorbă n'a fost ca ancheta aceasta despre pedagogie, despre cunoștințele elevilor din economie, istoria naturală, religiune, aritmetică, geometrie, nici vorbă n'a fost despre morală ori biserică, ci toată preocuparea domnului ministru și a inspectorilor s'au învîrtit în giurul întrebării, cum și în ce chip să se maghiarizeze școalele confesiunilor »nepatriotice«.

Inspectorii cel puțin o sută de zile din an să umble pe sate, prin școale. Grija lor cea mai de căpetenie să fie a controla sentimentele patriotice ale învățătorilor. Semne de nepatriotism vor fi, dacă învățătorul ar

arăta răceală pentru cânte patriotice, în inima sa ar găzdui antiție pentru culorile națiunii, nu ar pune pălărie cocardă patriotică la aniversarea prții lui Kossuth Lajos ori ar cânta cu o dădă plăcere »cine n'are dor pe luncă, nu e luna când se culcă«.

În cazurile acestea excepțională gravitate inspectorul va face arătare ministrului și va propune luare așupului acelui învățător ori în cazul cel mai bun cassarea lui.

Învățătorii toți sunt să știu ungurește mai bine, de cât Ingyel Zoltán. Ear' la preparandiile nepatriotice unicul obiect de învățământ va fi limba ungurească. Și dacă la examenele finale inspectorul ar observa, că vre-unul dintre elevi poticnește la recitarea frasei »a kerekés a kerekét kereken kerekiti kerekre«, atunci numai de cât pe cale telegrafică va avisa despre aceasta pe ministru, ear' până la sosirea răspunsului esamenul va fi suspendat.

Toate diplomele învățătorilor, cari ar ști ungurește numai atia, cât știe vicispă-nul Dálnoky Nagy Lajos, inspectorul le va trimite la Budapesta, ca să fie arse în ministerul de culte și instrucțiune publică. Nici un învățător nu poate fi sigur de diploma sa, dacă nu va dovedi cu act dela notariatul public, că dînsul a publicat cel puțin trei poezii patriotice în »Köpes Családi Lapok«.

Confesiunilor li-si lasă dreptul să plătească pe învățători, să zidească școli, să cumpere tot felul de harte și tabele, dar' numai cu text unguresc. Unde însă ar' fi patria în primejdie, acolo statul va înființa școale de stat. Se înțelege, în aceste școale elevii numai ungurește vor învăța. Ear' dînsul, din cari statul își susține școlile, îi vor plăti toți cetățenii fără deosebire de confesiune și naționalitate. Căci așa cere sfînta dreptate. În țara, în care domnește egalitatea și dreptul, nimeni nu se poate subtrage dela plățirea justelor contribuțiuni.

Măritul guvern face toate acestea pentru fericirea patriei. Frații nostri maghiari, cari gem împreună cu noi sub povara aproape insuportabilă a multelor greutăți, trebuiesc orbiți cu praful acesta al unui fals patriotism, ca să nu-și peardă răbdarea și să voteze candidații guvernului, care se poreclește »liberal«. Ei trebuie să fie îmbătați, ca să ne creadă pe noi trădători de patrie și să laude pe domnul Tisza Pista, și Berzeviczy, cari îi mântuesc de acești trădători.

Nu politică de stat face guvernul, când batjocorește cu ancheta sa sfînta cauză a instrucțiunii poporului, ci șieși își face trebșoarele. Căci bine știe domnul Berzeviczy, că de ar pune în fiecare sat câte doi inspectori, poporul român ungur nu se va face în vecl.

Parecă a sosit vremea unui pas mai rezonabil. Confesiunile n'au să susțină școli pentru maghiarizare.

Să ne retragem la altar.

Un ciumat politic.

Sub titlul acesta »Libertatea« serie următoarele:

Sângele urce ni-să revoltat în obraz cetind numărul dela 27 Ianuarie n. 1904, așa dar cel mai nou din foaia săptămânală »Dés és Vidék« din Dej.

În 24 Ian. n. s'a constituit acolo noul partid al lui Bánffy, cu mare alaiu, precum scria corespondentul din Dej în numărul nostru trecut, că

adecă Ungurii de acolo vor primi pe Bánffy în mod șgomotos, chiar în ciuda noului fișpan, cumnat cu Tisza Pista!

Cine nu știe cine e Bánffy? Cel mai aprig dușman a tot ce e românesc!, care lovea în noi ca un tigru cât fusese ministru, și azi zbiară că politica guvernului e prea domoală (?) față de noi!

La gara din Dej 'i-a eșit un tîmbălău unguresc în cale, să-'l primească sîrbătorește! Și știți cine 'i-a ținut vorbirea de primire în numele șovinismului unguresc?

Ah, ne e rușine obrazului să o spunem: Advocatul Ioan Fărcașiu, român gr.-or., fost deputat la Congresul național bisericesc și acum deputat în Sinodul arhidieceșan din Sibiu!

Acest domn uitat de sine și prin aceasta lăpădat în chipul cel mai păcătos de neamul seu, 'i-a zis lui Bánffy:

»În numele cetățenilor orașului Dej am fericirea de a saluta pe Măria Ta!

»Simțemintele inimilor noastre ne au adus aicea, ca să Te asigurăm despre supusa și credincioasa noastră alipire!«

Și așa mai departe 'i-a felicitat pentru toate »ideile« mari pentru cari el luptă (deci și pentru nisuița de stîrpi neamul românesc din țeară), și pentru că ridică un steag mareș politic, sub care lăpădătura de el încă cu supusă tirăire să vîrește!...

Și așa 'i-au dus cu alaiu în oraș. S'a dat un banchet. Acolo vîntorul de interese Dr. Fărcașiu 'i-a tras și un toast, a închinat în sî-nătatea căprarului de panduri Bánffy, doridu-i noroc la întemeierea »marelui stat național maghiar!«

Și noi ținem, că această apostasie politică, ca și care mai rușinoasă de mult n'a înregistrat istoria grelelor noastre lupte politice, nu e nici ea decât un rod al nenorocitei pasivități, că în lipsa unei acțiuni, care să ridice moralul politic al nostru, oamenii cei slabi de inger decad până la treapta respingătoare la care vedem azi pe pe Dr. Fărcașiu, deputatul sinodal și fost chiar congresual, deci în felul său un fruntaș al bisericii naționale române gr.-or. din Ardeal!

Acest om s'a lăpădat prin asta pe veci de noi. Români din Dej! Lăpădați-' și voi din inimile voastre, isgoniți-' din gîndurile voastre ca un ciumat politic, care își deschide brațele spre cel ce peire nouă ne plănuește!

DIN ROMÂNIA.

De la ligă. Conferințele săptămînale pe cari Liga culturală le-a inaugurat în iarna aceasta în localul său din Calea Victoriei lângă Biserica Albă, au avut norocul, de a mai încălzi întru cât-va atmosfera în care trăește această instituțiune națională. Un numeros public de ambele sexe, își dau intîlbire Sâmbăta seara la astfel de ocasiuni, întreținindu-se cu dragoste și cu interes asupra mijloacelor ce ar putea da Ligii și cestiunei pe care ea o conduce, avîntul și importanța curen-tă. Adesiuni de noui membrii se fac aproape în fie-care zi, ear diferite Case și Societăți financiare, al căror nume ne vom face plăcere — a le aduce la timp, la cunoștința publicului, — îi întind Ligei, — la stăruința laudabilă a zelului ei președinte Petre Grădișteanu, însemnate ajutoare bănești, — înlesnindu-' astfel realizarea în parte a scopului Ligii. — Se vorbește că comitetul central, conform dorinței congresiștilor din Mai, elaborează, un proiect de statute, pentru a cere guvernului, recunoașterea Ligii ca persoană juridică. Ziua de 24 Ianuarie avînd pentru ligă o dublă însemnătate istorică: Unirea principatelor și a XIV aniversare a înființării sale, va fi sîrbătorită și în anul acesta la Ateneu printr'o conferință ocașională.

Sâmbăta 17 Ian. a. c. orele 8 și jum. seara d. avocat Tache Policrat, a vorbit despre »Curajul patriotismului«. Conferința s'a ținut în localul Ligii.

Duelul mortal Prasin-Șcînteie.

Causa duelului. A pornit dintr'o informație apărută în »Evenimentul« de la 13 Ianuarie și care era următoarea:

»Atragem serios luarea aminte direcției tran-vaiului asupra numitului Volf Finkelstein care-și zice și V. Șcînteie«.

„Acest individ cumuliind micul său post de la tramvaiu cu acel de insultător și șantagist, își permite, cu o cutezanță ce ar merita palme, să insulte lumea prin coloanele unui ziar local.

„In numărul ultim al acelei patace, meschinul individ publică, sub titlul de „Catrone”, versuri obscene la adresa unor doamne și domnișoare din Iași.

„Cu aceeași obrăznicie, vezeleu tramvaiului se dedă la mari grobianități ce le adresează d-lui Th. Maximovici, eminentul nostru agent teatral.

„Acest Finkelstein ar trebui pus la locul său și pentru aceasta l'am recomandat cu de drept”.

In urma acestei informații Șcinteie, a provocat la duel pe Prasin.

Martorii. Prasin și-a ales ca martori pe d. Jaques Lewin, publicist și pe d. M. Codreanu, avocat și publicist; iar d. Șcinteie, a avut ca martori pe d-nii V. Brăescu și pe I. Maxim.

Ca doctori au asistat d-nii d-ri Lebell și Steiner.

Duelul. Chiar la primele focuri, cari au fost trase de ambii combatanți de odată, Prasin a fost lovit în plămînu drept și a căzut jos, exclamând: „Acesta e sfârșitul meu”!

Transportat imediat la spitalul militar Prasin a încetat din viață la ora 9 și 10 minute.

Prasin era originar din Galați născut la anul 1876.

Studiile și le-a făcut întâi în Galați și apoi în Iași unde a terminat liceul și facultatea.

A intrat în ziaristică, unde prin muncă a ajuns prim-redactor la ziarul Evenimentul.

Ca scriitor Prasin, era destul de cunoscut, el a scris: Pentru țară, piesă într'un act; „Ceia ce nu moare”, dramă în patru acte; Miora, în colaborare cu d. Volenti, comedie în trei acte și „Calea Robilor”, roman.

El a mai scris încă Myriam de Magdala și acum prepara Lumini Stinse nuvele cari vor apărea ca postume.

Doliul. Vestea duelului s'a răspîndit în tot Iașul producând mare senzație, iar ziarul Evenimentul a arborat drapelul de doliu.

Prasin lasă o mamă, două surori și un frate cari sunt în desperare, mai ales că el îi susținea pe toți.

Inmormîntarea nefericitului s'a făcut Sâmbătă, cu funeralii impozante.

Șcinteie a fost arestat iar eri după amiază i s'a luat interogatoriu.

El pare cu totul abătut.

Sau primit de familie multe telegrame de condoleanțe.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 1 Februarie 1904.

— **Regele Svediei la Viena.** Se crede, că regele Oscar al Svediei întorcându-se de la Abazia unde a petrecut iarna, va veni pe la mijlocul lunii Februarie la Viena și va vizita pe împăratul. Primirea și vizita regelui va avea un caracter oficial.

— **Permutarea principelui Carol Ferdinand.** Se depeșează din Viena, că principele Carol care voește să ia de soție pe d-ra Zuber, va fi transpus din Praga la o garnizoană din Galizia.

— **Foaie română socialistă confiscată.** Poliția din Budapesta, la recercarea procuraturii s'a prezentat alaltăieri la administrația ziarului „Nepszava” și a confiscat toate exemplarele de Duminecă a ziarelor socialiste „Adevărul” și „Glasul poporului” cari apar în editura ziarului „Nepszava.” D'acolo poliția a mers la gara Centrală unde asemenea a confiscat exemplarele date la postă. Motiv pentru confiscare a dat, că procuratura a aflat agitație în primarticolul ziarului. Titlul articolului: „Dreptul de adunare. — Încă un drept confiscat”. În articol, se face o critică aspră ordinațiunii contelui Tisza trimisă fișpanilor, pentru restrângerea dreptului de întrunire. Procuratura a pornit urmărirea penală.

— **Contra duelului.** Osânda adusă de curând din partea Curiei e o mare părtinire a mișcării pornite contra duelului. Judecătoria a condamnat la două luni închisoare de stat pe un oficer în rezervă, pentru duel. Curia respinge, după-cum scrie „Revista avocaților”, respins cererea de anulare sub următoarele ra-

tive: „Imprejurarea sustinută în calitate de militar, farmacist și oficer, cazul când nu s'ar fi duelat și ar fi pierdgradul, și pe terenul de luptă a fost nevăgă-l rănească pe adversarul, în legitimă apărare nu stă!”

— **Radiul.** Un inginer mine din Freiberg — spune „Chemnitzer Allbitung” — arată că radiul se găsește nu numai partea munților Erzgebirge din Bohemia și Saxonie. În mai multe mine radiul s'a găsit mineralele din care se scoate bismut și stăin în Island; apoi în 7 mine de argint la Freiburg schoeberg. Cel mai important depozit de radiu (dovedit în apropiere de Johannegeorgenstaat-doxonia), unde se va începe prepararea lui dimineralul de Uran.

În ținutul Ioachimsthal acest prețios mineral de radiu s'a întrebuințat pentru facerea de culori frumoase verzi și galbe pentru pictarea porțelanurilor și pentru coloașa zisei sticlă de Uran.

— **O tristă aniversare.** Sâmbătă a fost aniversarea a 15 a morții picipelui moștenitor Rudolf. Încă de Vineri s'a podobit cu coroane de flori sarcofagul din cripta regală. Vedel, ambasadorul Germaniei a depus numele împăratului Wilhelm, o coroană de lori; au mai depus coroane și regimentele cari i purtat numele repositului.

— **Pictorul Ștefan Popescu,** unul din artiștii români de viitor, a căii expoziție de la Ateneu, a fost mult apreciat acum doi ani și-a expus de curind lucrările la Paris.

Îată părerea criticului e artă de la Le Temps asupra lui:

„D. Popescu este un artist îndrăgostit de Bretania, dar o vede din nfericire puțin cam prea mult prin ochii lui Lincan Simon”.

„Este un defect foarte es la tineri: când ești înzestrat însă, te îndrept, cu vîrsta, — și d. Popescu este minunat înzestrat. D. Popescu are instinctul coloarei și al lumii, și unele din interpretările sale de natură, n se recomandă prin destul de serioase calități pentru ca să putem prezice artistului, în ziua în care nu se va mai crede obligat să imprumute nimic de la nimeni, — o fericită și strălucită carieră.”

— **Contra vivisectiei.** În străinătate s'a pornit o vie mișcare contra vivisectiei animalelor. Deună-zi s'a ținut în Francfort-pe-Main un congres anti-vivisectiionist; la Francfort și Battersea, cartier din Londra, funcționează câte un spital anti-vivisectiionist.

În Anglia și Germania s'au înființat ligi contra vivisectiunii.

— **Cadavru în fântână.** Se scrie din Lőcse: În comuna Ruz-bach, alaltăieri, în fântâna din curtea economului Czezei János, au observat un cadavru. Scoțându-l, s'a recunoscut în el nevasta lui Czezei János, care dispăruse de câteva zile. Nu se știe sinucidere ori crimă este la mijloc.

— **În jurul unei moșteniri.** Corespondentul din Belgrad al ziarului vienez Volksblat a interviat pe Petronievici, fostul secretar al Regelui Alexandra și unul din acuzați în afacerea succesiunii Todorovici.

Îată declarațiunile ce i-au făcut Petronievici:

Domeniul Negoiu e proprietatea familiei Obrenovic.

Prințul Milos Obrenovic a murit fără să lase testament. Surorile lui au cedat domeniul Negoiu fiului natural al lui Miloș, Velimir Todorovici, iar acesta l'a lăsat Statului srbesc spre a se întrebuința venitul în binefaceri.

După moartea lui Todorovici, testamentul acestuia a fost atacat de colateralii moștenitorilor surorilor printului Miloș, de oarece în donațiunea către Todorovici era o clausă după care, murind dînsul (Todorovici), fără moștenitori direcți, domeniul Negoiu trebuia să se întoarcă la la moștenitorii legitimi.

De aci s'a iscat un proces care a durat cinci ani și s'a terminat printr'o transacție făcută de mine înainte tribunalelor române.

Regele Alexandru avea și el drept la 300 de mii franci din acea moștenire și acesta ia fost recunoscut de consiliul de stat anul trecut.

Regele Alexandru murind fără alții moștenitori de cit pe mama sa, ex-regina Natalia, sunt dator numai ei să'i dau socoteală de această sumă de 300 de mii de franci, iar nu altora, — căci Regele Alexandru n'a încasat această sumă, ci numai eu am luat din ea o mică parte pentru

plata avocaților. Posed toate chitanțele în această privință imi lipsesc numai cite-va documente cari se află în România.

În ce privește ipototeca pusă de ex-regina Natalia pe domeniul Negoiu, pentru 300 de mii de franci, pregătesc în acest moment conturile justificative și mă voi duce mine cu ele la ministerul de finance, afară dacă nu voi fi arestat înainte de asta.

— **Vărsatul negru în Berlin.** După-cum se vestește din Berlin, e mare panică ivindu-se două casuri de vărsat negru, cei îmbolnăviți sunt ambi studenți. Consiliul sanitar l'a separat cu mare precauțiune, și pe cei-ce au fost în atingere cu ei l'a vaccinat.

— **Catastrofa din Alesund.** Din ce în ce sosesc știri tot mai detaliate despre focul distrugător din Alesund. După cum se scrie din Hamburg, împăratul Germaniei, îndată ce a auzit de foc a intrat în legături telefonice cu Balin, directorul liniei Hamburg-America și l-a întrebat dacă n'ar putea monta o corabie mare, ca să servească de adăpost la vre-o 3000 de oameni. După ce a primit răspunsul afirmativ împăratul a mai rămas două ore în legătură telefonică, cerând mereu să îi se refereze despre starea lucrului. Deoarece corabia trebuia să fie gata a doua zi, adică Duminecă după prânz, și era tocmai în reparație, trebuie o încordare colosală de puteri, ca Duminecă la orele trei „Phönicia” să poată părăsi Hamburgul. A trebuit să se constituie și întreg personalul corăbiei, începând dela căpitan până la cel din urmă matelot deoarece corabia încă din Octomvrie era scoasă din circulație. S'a adunat cu iușeală de necrezut, alimente pe o săptămână pentru 3000 de oameni, haine calde, medic și îngrijitoare de bolnavi. Așa montată corabia a plecat Duminecă după prânz la orele 9 din Hamburg și Vineri dimineața a sosit în Alesund.

— **Otrăvirea din Darmstadt.** Se scrie din Darmstadt (Germania): În școala de bucătărie „Alice” s'a întâmplat otrăvire din cauza mâncării. Comisia medicală crede că înveninarea provine dela așa numitul venin ptomain. Victimele sunt opt morți și o mulțime de bolnavi. S'a făcut autopsia la mai multe cadavre.

— **Nenorocire cu automobilul.** Se telegrafează din Nizza: În Cannes s'a întâmplat o mare nenorocire cu automobilul. Automobilul bancherului englez Herold Moller s'a ciocnit de un arbore, din cauză care s'a răsturnat, ear cei, ce erau în el: miss Rothborne, miss Echallas și Moller s'au ales cu răni mortale.

— **Explozie de gaz.** Se telegrafează din Marseilles, că în o cafenea a orașului Rognonas s'a întâmplat o explozie de gaz acetilen, a cărui victimă sunt zece oameni.

— **Catastrofa din Alesund.** Se depeșează din Alesund, că între ruinele orașului s'au găsit mai multe cadavre carbonizate.

— **O luptă între femei.** În Veneția a avut loc o luptă între femei.

O mare parte din lucrătoarele fabricii de țigări a statului întrerupseră lucrul, dar vre-o opt-zece de lucrătoare nu voră să urmeze pe colega lor.

Într'una din seri ambele partide se luară la pîruială, și de oare-ce străduța unde se găsea fabrica era prea îngustă pentru luptă, se auziră de odată strigătele:

— La viranul delz gară!

Ambele partide porniră spre locul destinat. Locul luptei se învecinează într'o parte cu marele canal și în partea opusă o scară largă duce la gară.

Pe acest loc se desfășură o adevărată luptă între femei.

Grevistele erau mai numeroase și căutau să împingă pe cele-lalte în spre canal, dar acestora le veniră în ajutor gondolieri, cari staționau la gară și toate luptătoarele fură împinse în spre gară unde fură incuiate în sălile gărei.

Din fericire, în această luptă nu căzu nici o luptătoare și nici măcar o picătură de sînge nu fu vărsată.

Vitezele venețiene se mulțămiră numai să își rupă părul una alteia.

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist Morgenstern Gyula și a strămutat locuința de ordinăție (tragerea de măsele, plombare, măsele singurate șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcină etc.) în Arad, piața Andrassy Nr. 15.

-- Durere de stomac, Sgârciuri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de apetit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun, purgativ fără dureri, este tea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

In contra tusei, catarului (troahnă) răgușel, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »Senna« Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la »Maria Fecioară« a farmacistului Kossuth Pál, Arad, piața Boros Béni Nr. 15

Economie.

Timișoara, 29 Ianuarie.

Ațiunea proprietarilor din Timișoara.

Comitetul reuniunii economice din comitatul Timișan, a ținut ședință lunară, sub prezidiul baronului Ambrozy Gyula, în care s'au desbătut mai multe chestiuni de interes public.

Secretarul De Pottere Bruno a referat despre rezultatul activității reuniunii. Curs de industrie de casă s'au ținut până aci în cincii locuri. Valorarea corfelor confecționate în comunele unde împletitul a devenit o regulată ocupațiune de iarnă, a primit o asupra sa, societatea cooperativă a agricultorilor maghiari, așa că marfa gata o primește și o solvește săptămână de săptămână. Valorarea în chipul acesta fiind asigurată, împletitul de corfe a devenit un izvor de venit secundar înfloritor.

Curs economic de iarnă reuniunea a ținut având spriginul ministerului de agricultură în patru locuri, ș'anume: Vinga, Temes-Rékás, Dézsánfalva, și Kisfalud.

În două comune Orozsfalva și Szent-András s'au înființat două noi cercuri economice așa că membrii totali ai reuniunii ating acum cifra de 2000.

Ațiunea reuniunii d'a converti împrumuturile scumpe, în împrumuturi hipootecare cu depunere prim anuități, a luat proporții tot mai mari, în cât în ultimele 6 săptămâni s'au convertat împrumuturi d'aceste în sumă de aproape 200,000 cu ajutorul reuniunii.

Pentru o administrare mai rațională a izlazelor, reuniunea va revisui regulamentele pășunatelor comunale. Unde nu este izlaz, acolo se va lua măsură a se separa un teritoriu de izlaz la noua comasare.

Proprietatea discutabilă a urbarialilor și a comunei trebuie aranjată, în aceea direcție, că țărani cei mai săraci, pe un preț posibil mai mic să-și poată hrăni vitele pe izlaze.

Aceste au fost obiectele mai principale dar s'a mai discutat asupra unor mulțime de lucruri. Și d'aci însă vedem, că în ajutorul țeranului maghiar vine societatea, guvernul și numai țeranul român stă la o parte, izolat și singur în lupta grea a concurenței.

Anecheta industrială în România.

În comunele rurale din România sunt 31.070 industriași, 27.559 români și 2.220 străini. Din aceștia 24.754 industriași lucrează fără mașini, 6.248 au mașini de mână sau de picior, 50 au mașini cu cai, 13 cu abur și 5 cu apă.

În întreaga țară este o singură fabrică de șampanie, la Iași.

În comunele urbane sunt 22.518 meseriași patroni. În aceste comune 13.707 meseriași lucrează fără mașini, 8.810 au mașini de mână și de picior, și 77 au mașini cu cai, 42 cu abur, 2 cu apă și 29 cu motor. Din aceștia 13.919 sunt creștinii, 7.664 ovreri, 127 mohamedani și 3 de alte religii, 13.882 sunt impuși la imposite și 3.635 nu; 16.087 știu carte și 6.430 nu știu.

În întreaga țară sunt 5.630 mori mici. Valoarea terenului și clădirilor acestor mori este de 10.91072; instalațiile și mașinile au o valoare de 17.952.442 lei, total 28.869.534 lei.

În acestemori se macină porumb în valoare de 5.17.309 lei și grâu în valoare de 1.073.509 lei.

Sunt 809mori de vânt, 426 care se mișcă prin căeri de apă; 132 cu cai și 1 cu abur.

Sunt în țară 778 ferăstrae în valoare de 800.403 lei

Pielele sunt 515 care au o valoare de 150.810 lei.

— Camer de comerț din București a cerut ministerului de finanțe printr-o adresă, ca de viitor să se numească și comercianții în activitate, ear nu numai funcționarii vanați și comercianții retrași din afaceri, în mod cinstit, după-cum prevede art. 89 din legea vămilor.

Această chestiune se va rezolvi cu ocazia modificărilor ce se vor aduce legii vămilor.

Asociațiunea regnicolă a comercianților din Ungaria. La 10 Ianuarie a. e. comercianții ungari au pus bazele unei asociațiuni comerciale regnicolare, care până acum lipsea în țară. Reprezentanții societăților și corporațiunilor comerciale din capitală și provincie, cum și singuraticii comercianți s'au adunat în ziua numită în sala Societății „Lbyd“-ului, ca să asculte discursul deputatului Sándor Pél, presidentul comitetului organizator, care a arătat scopul și programul de activitate al Asociațiuni. Programul a fost primit unanim și e de următorul cuprins:

1. Scopul Asociațiuni este: a întruni pe comercianții răspândiți în toate părțile țării, ca influința ce de drept li-se cade clasei comercianților conform participării sale în munca națională și la purtarea sarcinilor publice, — să o valideze prin unirea puterilor în toate privințele.

2. Deși Asociațiunea nu urmărește scopuri politice, totuși va fi cu atențiune, ca la alegerile politice și comunale interesele comerciale să-și câștige reprezentanți, și ca acolo unde împregiurările nu permit aceasta, să impedeze sau să îngreuneze după putință validitatea năsuințelor, cari fățiș ori pe ascuns sunt îndreptate cu plan și reavoință în contra comerțului și muncitorilor acestuia.

3. Asociațiunea va avea de țintă să ridice simțimentul demnității proprie a comercianților să risipească prejudițiile, cari au împedecat, ca ocupațiunea comercială să fie recunoscută într'un rang cu alte ocupațiuni productive.

4. Asociațiunea va stărui, ca să restabilească și susțină pacea între singuraticii ramii de ocupațiune, însă în ori-ce ocaziune va intra în luptă cu toată energia, dacă atacuri se vor îndrepta în contra cinelei casei comerciale sau contra câștigului și muncii cinstite a aceleia.

5. Asociațiunea va porni luptă contra devieselor goale, cari sdruncină pacea între diferiții ramii de ocupațiune și cari în interesul scopurilor politice egoiste trag la răspundere întreg comerțul pentru abuzul unor indivizi singuratici.

Asociațiunea însăși va combate asemenea abuzuri, ca să izoleze pe comerciantul, care prin procedură necinstită provoacă atacuri în contra clasei comercianților.

6. Asociațiunea va stărui ca toate arterile economice ale patriei să se desvolte și să devină rentabile în măsură cât mai mare și ca rezultatul activității comerciale să se potențeze.

7. Nu respinge ideea de asociare pe terenul comercial, însă protestează hotărât și va lupta consecuent în contra năsuințelor neîndreptățite ale membrilor autorităților publice și ale persoanelor eclesiastice de a înființa asociațiuni de consun și de a strica comerțului; afară de aceasta va năsu ca să se curme abuzurile dilnice și călcările evidente ale legii, ce numitele asociațiuni își vor permite.

8. Asociațiunea apără munca națională și sprijinesce cu toate puterile industria din patrie.

9. Asociațiunea va năsu, ca comerțul din cară să fie orientat în toate chestiunile mai importante cari îl ating și ca să doștepte interesul comercianților față de astfel de chestiuni.

10. Asociațiunea va executa lucrări sistematice în scopul convențiunilor comerciale.

11. Asociațiunea va năsu ca consiliul monarhiei să cunoască temeinic interesele comerciale ungare și va stărui ca ministerul de comerț ung. să trimită în străinătate ca raportori de specialitate pe cât numai se poate comercianți.

12. Dreptul și datorința liecării membru al Asociațiuni este, ca să se adreseze la centru sau la despărțemintele din comitate în toate cașurile, când numele buo, cinstea și afacerile comerciantului ar fi periclitare prin împregiurări independente de el.

5877 kv. z

1903.

Árverési hirdetmény kivonat.

A kisenői kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bogya Juonné szül. Szirbucz Ravcta végrehajtónak Szirbucz Ilie végrehajtást szenvedő elleni 194 korona tőke es járulékal iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő Otlakán fekvő az otlakai 456 sztkvben A + 2. rend 1368 hrsz. alatt foglalt ingatlanak Szirbucz Iliét illető hányadára az árverést 972 koronában, megálapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1904. évi február hó 11 napján d. e. Otlaka község-házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan 10 százalékát vagyis 97 kor. 20. fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. alatt kelt I. M. 8. §-ában keletölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kisjenő, 1903. évi december hó 2-án.

A kisenői kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Z:bor

kir. ítélő-táblai bír.

INSERȚIUNI ȘI RECLAME.

Mare economic de bani. — Magazin cu totul nou.

Telefon Nr. 536.

Recomand carbune cu flacără bună, care arde cenușă, 100 chlgr. I. carbuni (negri) de Körösvölgy 2 cor. 6. fil. 100 chlgr. II. carbuni (bruni) de Körösvölgy 2 cor. 4 fil. 100 chlgr. I. carbuni marunți de Körösvölgy, pentru fabrici eventual pentru amestec pentru fauri 2 cor. 20 fil.

La 1000 chlgr cu 20 fil. mai ieftin. La cumpărări cu vagonul prețuri speciale 100 chlgr carbune de stejar transportat în saci 4 Cor. 20 fil.

200 chlgr. carbune de stejar, în pachete, comersanților 5 Cor. 80 fil.

100 chlgr. lemne de stejar, firezate, eventual tăiate transportate la casă 1 Cor. 80 fil. Transportat la locuința 50 chlgr. în saci. Pentru transportare cer jumătate de zi. Magazinul de carbuni Körösvölgyi.

Nr. telefonului 535.

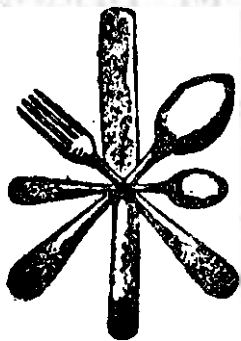
Strada Halász Nr. 28

Nr. 104

7-25

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Sirianu.

Un bilanț de economie CASNICĂ.

In prețuri uimitor de ieftine răspândesc în toate părțile din magazinul meu prea încărcat

61 8-12

obiectele mele de argint mexicoid de renume universal prin eselența lor, și anume:

6 buc.	cuțite de masă argint mexicoid
6 "	furculițe " " "
6 "	lingure " " "
12 "	lingurițe " " "
6 "	cuțite de dessert " " "
6 "	furculițe de dessert " " "
1 "	lingură mare de supă, " "
1 "	lingură " de lapte " "
2 "	sfeșnice elegante de masă pentru salon

46 BUC. laolaltă numai 6 FL. 50 CRUCERI.

Fie-care cumpărător primește pe lângă acestea drept remunerație pe lângă garanția un cântar casnic pentru greutate de 12¹/₂ chilo — gratuit. Argintul de mexicoid este un metal alb pentru acărui durabilitate primesc asupra mea garanția pentru 25 ani. Se trimite în urma trimiterii banilor ori la cerere prin rambursă din magazinul din Europa.

Casa centrală de circulație Denkes József, Budapesta VII. Hernád 54.

SFETNIC JURIDIC

(Auto-advocat) carte folositoare pentru ori cine, pentru-că cu ajutorul ei afacerile sale de caracter juridic și judecătoresc, fără spese și fără avocat singur și le poate apăra. Mai de 30 de feluri de legi, indeosebi legi, de contribuție, căsătorie, legea comercială, lege despre pregătirile industrișilor, lege industrială, lege despre intruniri publice, noua lege despre emigrări și despre pașapoarte. Se poate comanda pentru 4 coroane la Casa centrală d. comerului. I. Denker (Denker József központi áruház) Budapesta, VII, strada Hernard Nr. 54.

Pentru 5 cor.

trimite 4¹/₂ chilo (vre-o 50 buc.) — puțin deteriorat

sapun de lux

extra-ordinar de fin de roze, de lapte, de liliie, de rezedă jazmin, vioarele. Se trimite trimițându-se banii înainte ori la cerere cu rambursă

I. Denker str. Hernard 54.

Carte de afaceri pentru industriași!

(Iparosok üzleti könyve) sub acest titlu a apărut o carte folositoare. Nu e op serie, ci registru coreșpunzător scopurilor meseriașului. Colcanele se explică ele pe sine și prin urmare fie-care industriaș, dacă nici n'a învățat comestabilitatea, o poate ușor întrebuința.

Cartea conține 3 feluri de registre, comande, muncă predată calfelor și socoteala personalului, unifică deci în sine tot ceea ce pentru meseriaș e nevoie să poarte în evidență. Se poate comanda prin asemnat, legată, în preț de 4 cor.

Casa centrală de comerciu Denker József Budapesta, VII, Hernád Nr. 54.

Telefon pentru comitat și oraș 471.

Pravălie nouă!

Următorul D-nei Véd. I. Sütő

E. URBAN

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe și rame de tablouri.

67 19-

ARAD,

Piața Libertății (Szabadság tér 20). Casa contelui Nádasdy, colțul străzii Forray.

Pe lângă prețuri mderate se află de vânzare vase de porțelan, pentru cafea, ceaiu; vase de lavoar, obiecte de gală din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de cristal, colorate șel.

Petrol de cristal, litru 20 cr. (40 fil.).

Pravălie nouă!

Telefon (pentru oraș și comitat) Nr. 387

BRAUN N. A.

deposit de culori.

Arad, piața Boros-Béni Nr. 10.

Mare deposit de firnis, culori de ulei fabricat propriu, culori pentru vopsirea podelelor, uleiuri pentru mașini, și a. toate de primă calitate.

— Comande din provincă se 1034 88— efectuează prompt și solid — Pachetarea gratuit. —

Cel mai ieftin isvor de cumpărare din Arad.

Juvaericeale,

bucăți de aur și argint (frânte) bilete de amanet

cumpără pe bani gata cu prețurile cele mai scumpe, sau le schimbă cu alte obiecte. 1005 110-

Deutsch Izidor,

clăscornicar și juvaeriu Arad, strada Templu. — Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 70- ARAD, Strada Tabajdy Károly. Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până la cea mai de lux. — Comandele din loc și provincă se efectuează prompt și punctal. — Lucru bun și solid. Prețuri moderate. Serviciu punctal.

Diplomă de argint 1885. Budapesta.

Fabrică de motoare în Dresda

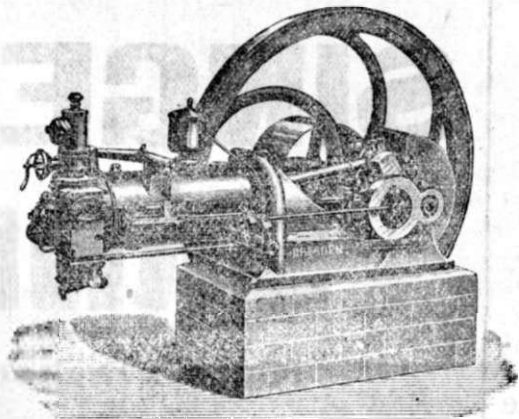
(mai înainte Hille) stabilimentul filie și atelier

GELLÉRT IGNÁCZ și COMP.

Telefon 12-91 BUDAPESTA, VI. Calea Teréz 41. Telefon 12-91

Recomandăm ca recunoscute de cele mai perfecte motoare de Dresda de benzin, locomobile și motoare p. producere de gaz de cărbuni (generator).

Manipularea cea mai simplă 64 distincții.

Cel mai ieftin motor. S decorafii de stat.

3000 de mașini transportate în chipul cel mai culant.

Pentru mănare de mori, măcinare, cămări b. nutrețori în economie de lăptărie de tălat lemne, ridicat de apă, trierat și pentru alte lucrări economice și industriale. Motoarele din Dresda sunt cele mai perfecte, la toate expozițiile din lume, acestea au dobândit cele dintâi premii.

— Condițiuni de plată favorabile. — — Garantare absolută! —

NOU! Atelier principal în Budapesta. NOU! am arangeat cu specialiști și mecaniști din Dresda 84 3-12

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă.

Este nesticăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fleri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blond-aurie, în colorarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, încrețosirii, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, p'ârșă, în contra respirațiilor grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fleri.

698-109

SPIRT CONTRA REUMEI

(spi. tul „Mankós“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, dureri de nervi, de cracea spinării, de junghieri, paralizii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la obosealile torșiilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

CROITOR ROMÂN.

Industrie locală!

In atenția publicului

bărbătesc.

Paltoane p. bărbați

potrivite anotimpurilor, pregătesc din cele mai moderne stoffe indigene și străine, după croitură de șic pe

lângă prețuri avantajoase.

Rugându-mă pentru spriginul M. On. Public semnez cu deosebită stimă

și 18-25

NICOLAU IOSIF

croitor bărbătesc.

ARAD, Piața Tőkoly. În localit. cafenelei de odinioară alui Huzó.

Serviciu escelent!

ALBRECHT ÁGOSTON

(mai înainte Cseh Katalin)

din luna Maiu 1903 în ARAD,

Strada Salacz

(Casa Lócs).

Recomandă în atențiunea mult on. public marele său

magazin de mănuși pentru bărbați, dame și copii

fabricat propriu, brăne, legături de stomac, suspensorii, șarșafuri de piele, irigatore și pânze de gumă, precum toate câte se țin de brânșă asta, pe lângă prețuri estine. — Asortiment uriaș. 1058 42-50

Am onoarea a aduce la cunoștința m. on. public, că

1009 26-50

am deschis

Un atelier de tapiserie și înframșetare.

Ani îndelungați am lucrat în atelier de rangul întâi din Budapesta, transportul mobililor, precum și reparații, Viena, Berlin, Brüssel și Paris, așa rarea și renovarea de mobile și mese încât sunt în poziția plăcută de a putea de biliard, pe lângă prețuri estine. corespunde tuturor esigențelor moderne.

Reiner I. Gyula,

tapister și împodobitor.

Stoffe moderne

pentru toamnă și iarnă

e în interesul damelor să-și cumpere numai după ce a văzut

Noutățile moderne

din prăvălia mea, a căror prețuri

fără

concurență

Cumpărări

avantajoase.

Stoffe de Cybelin, lățime 120 cm.

„ lucii pentru dame „ 120 „

„ țesătura noduroasă „ 120 „

„ late, negre și colorii „ 140 „

CATIFEA

pentru spălat,

modele admirabile.

Flanel francez și

barchet p. spălat.

91 12-

Prăvălia de mode alui

SINGER

SÁNDOR

(Casa Fischer Eliz).

In proviță trimitem

mustre gratuit.